

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi Elvan** tarafından Anayasa'nın 98. İçtüzüğü'nün 96. ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını rica ederim.

Tayip TEMEL

Van Milletvekili

4 milyonu aşkın işsiz nüfuza sahip Türkiye'nin günden güne yoksullaşması bölgesel eşitsizlikleri ve adaletsizlikleri de beraberinde getirmektedir. TÜİK tarafından açıklanan "İl Bazında Gayrisafi Yurt İçi Hasıla, 2019" verilerine göre Gayrisafi Yurt İçi Hasıla'dan (GSYH) en yüksek payı %30,7 ile İstanbul almıştır. İl düzeyinde cari fiyatlarla GSYH hesaplamalarına göre; 2019 yılında İstanbul 1 trilyon 327 milyar 452 milyon TL ile en yüksek GSYH'ye ulaşmış ve toplam GSYH'den % 30,7 pay almıştır. İstanbul'u, 395 milyar 731 milyon TL ve %9,2 pay ile Ankara, 263 milyar 38 milyon TL ve % 6,1 pay ile İzmir izlemiştir. GSYH'den en yüksek payı alan ilk beş il, 2019 yılında toplam GSYH'nin % 53,7'sini oluşturmuştur. İl bazında kişi başına GSYH'de; İstanbul 86 bin 798 TL ile ilk sırada yer alırken, onu 81 bin 228 TL ile Kocaeli ve 71 bin 27 TL ile Ankara izlemektedir. Son üç sırada ise; 18 bin 708 TL ile vekili olduğum Van, 17 bin 465 TL ile Şanlıurfa ve 16 bin 727 TL ile Ağrı yer almaktadır. Veriler incelendiğinde hem il hem de kişi başı GSYH'de Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı kentlerin son sıralarda olduğu görülmektedir.

Van Valiliğinin 2020 yılında mera ve otlakların kullanımıyla ilgili hazırladığı genelgede, kentte bulunan 673 yayla ve meranın 108'i "Geçici Askeri Güvenlik Bölgesi" ilan edilerek, kullanıma yasaklanmıştır. Yayla ve meraların yasaklanmasıyla geçimini hayvancılıkla sağlayan on binlerce insan hayvancılığı bırakmak zorunda kalmıştır. Ayrıca sınır ticaretinin yapılamaması da işsizliği artıran diğer bir faktördür. Nitekim Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerine göre kentteki işsizlik oranı yüzde 25,9 bandındadır. Bu anlamıyla Van ilinin ekonomik gelişmişlik açısından son üç sırada yer alması şaşırtıcı değildir.

40796

Bu bağlamda;

- 1) Hem il hem de kişi başı GSYH'de Kürtlerin yoğun olarak yaşadığı kentlerin son sıralarda yer almasının somut nedenlerini Bakanlığınız nasıl açıklamaktadır? Söz konusu nedenleri ortadan kaldırmak yönünde Bakanlığınızın herhangi bir planlaması var mıdır?
- 2) GSYH'de Van ilinin kişi başına düşen 17 bin 465 TL geliri ile son üç sırada yer almasında, yayla ve meraların yasaklanması ve sınır ticaretinin yapılamamasının etkili olduğu açıktır. Bu yasakların kalkması yönünde iktidarın bütünlüklü politikalar geliştirmesi amacıyla Bakanlığınızın bir çalışması olacak mı?
- 3) İl ve kişi bazında var olan gelir eşitsizliklerinin giderilmesi adına herhangi bir tedbir alınacak mıdır? Alınacak ise bu tedbirler nelerdir?
- 4) 2002-2020 tarih aralığında Bakanlığınızca Van ilinde kullanılmak üzere tahsis edilmiş ödeneklerin bakanlıklar (ilgili kurum/kuruluşlar) nezdinde dağılımı ve kullanım amaçlarına dönük verileri nelerdir?